

VÁJIGÁS

(I. Mózes 44.18. – 47.27.)

וַיִּגַּשׁ

Jehudá elmondja védőbeszédét, és felajánlja az egyiptomi alkirálynak, hogy ő maradjon Egyiptomban Benjámin helyett, akinél megtalálták az “ellopott” ezüst serleget. Olyan átérzéssel ecseteli az ősz apa fájdalmát, ha kedvenc fia nem tér haza, hogy József elérzékenyül, sírva fakad felfedi kilétét. Hazaküldi megrakott csomagokkal testvéreit, majd apját Egyiptomba invitálja.

“**előlépett**”. Mármint Jehuda, aki ellenezte annak idején testvére bántalmazását, ezért javasolta az eladást. Előlépett és elmondta híres védőbeszédét Benjáminért, amely annyira meghatotta Józsefet, hogy nem is bírt uralkodni érzelmein, leleplezte magát és keblére ölelte testvéreit. A zokogó hangja elhallatszott a királyi udvarba, és a fáraó meghívta József atyját és a testvéreket, családjukat, hogy telepedjenek le Egyiptomban, élvezzék azokat a javakat, melyet József segítségével halmoztak fel. E mondatnak, hogy “előlépett Jehuda” más olvasata is van. Jehudáról nevezték a kettévált ország déli részét, Júdeát. A királyok származtak e törzsből és népünk harmadik megnevezése a héber Izrael gyermekei (izraelita) mellett a zsidó szó is e névből vezethető le. A király tehát meghívta Jákobot és családját, hogy jöjjenek le Egyiptomba, mert Kánaán országában, vagyis a mai Izraelben mindig felmegyünk, még a Kilimandzsáróról is felmegyünk Jeruzsálembe. Jákob és családja elfogadta a meghívást, és letelepedett Egyiptom egy tartományában Gosen földjén. Asszonyokat nem számítva 70 férfi érkezett Fáraó birodalmába, nagy tisztelet és megbecsülés közepette. Ez történelmi lépés volt, új fejezet a krónikák lapjain.

Nemigen van a Tórában még egy olyan összefüggő, több egymást követő hetiszakaszt átölelő elbeszélés, mint József története. Nem összehasonlítva más műfajokkal, mégis a “folytatásos regényekre” emlékeztet a történet. A drámai csúcson a legkiéleztettebb helyzetben szakad meg az olvasmány, további töprengést adva az olvasónak a folytatást illetően. A Vájigás (וַיִּגַּשׁ) hetiszakasz drámai szituációjának megértéséhez szükséges az előzmények rövid felelevenítése. A világot sújtó éhínség áterjedt Kánaán országára is. Jákob hallotta, hogy Egyiptomban kapható élelem. Ezért tíz fiát elküldi, hogy vásároljanak gabonát. Mivel soha nem hitte el, hogy József meghalt, megkéri fiait, nézzenek körül a nagy országban, hátha a testvérükre bukkannak. Benjámin, kedvencét nem engedi el a kalandos útra. A testvéreket elveszett fivérük miatt mardossa a lelkiismeret, ezért az egyiptomi főváros tíz kapujába egyenként mennek be, hogy a város eldugott pontjain is kereshessék fivérüket. József megismeri testvéreit, de azok nem őt. Érkezésük módja ürügyet szolgáltat Józsefnek, hogy kémeknek nevezze a vándorokat. Nem is bosszúból, hanem hogy szívük őszinteségéről meggyőződjön. Benjámin követeli, Simeont túszként magánál tartja és meghagyja nekik, hogy Benjámin nélkül ne kerüljenek a szeme elé. A vásárolt gabona árát visszacsempészi a testvérek zsákjába. Telt-múlt az idő, a Kánaánba hozott élelem elfogyott újért csak Benjáminnal lehetett menni, amiről Jákob hallani sem akart. Jehuda kezességet vállalt, hogy épségben visszahozza Jákob legkisebb fiát, így erős unszólásra Jákob is hajlik a szóra. József jó szívvel fogadja a testvéreket, Simeon szabadságát is visszaadja, hangulatos vacsorát fogyasztanak el. Benjámin zsákjába az alkirály elrejtet egy ezüstserleget, amelyet meg is találnak József emberei. Benjámin elfogják. A testvérek felajánlják, hogy foglyok maradnak Benjámin helyett. De József ragaszkodik a “vétkes” megbüntetéséhez. És odalépett hozzá Jehuda Ekkor lép elő Jehuda. Bátran az alkirály szemébe mondja, hogy nem erről volt szó. József megígérte annak idején, hogy Benjámin szabadon visszatérhet apjához, mert “lelkük össze van kötve”. Még egy megpróbáltatást nem bírta ki az öregember. Szeretett felesége meghalt, az egyik fia elment tőle, nem is látta azóta, a másik fiát is elveszíti, búbánatában a sírba száll. Kéri Jehuda, hogy maradjon Benjámin helyett, mert nem nézheti atyjának szerencsétlenségét, szenvedését. Jehuda szavai nem is hatástalanok. József nem bír uralkodni magán és leleplezi kilétét testvérei előtt. És odalépett hozzá Jehuda Jelenthetnek ezen szavak mást is. Előlépett Jehuda. Róla nevezik majd el Salamon halála után a Szentföld déli részét, Júdeát. Nevéből származik a zsidó szó. Eszter könyve Mordechajt is Jehudi-nak, zsidó férfinak nevezi. Mind a vallás, mind a nép megnevezése származik Jákob fiától. A történetre visszatérve József megnyugtatja testvéreit, hogy ne legyen lelkiismeret furdalásuk. Az egész kalandos történet isteni forgatókönyv része volt. Azért, hogy ő Egyiptomba jusson, neki ott feladata volt. Meg kellett menteni a fél világot az éhínségtől, többek között apját és testvéreit is. Ez országba kellett jutnia, mert így írta elő az Örökkévaló, hogy József és családja Egyiptomba jusson. Meg is hívja apját és testvéreit, azok háza népét, hogy csomagoljanak és telepedjenek le a számukra kijelölt Gosen földjén, el lesznek látva mindennel. Össze is csomagoltak fivérei és Jákob mind azt, amit elhozni lehetett a nagy útra, mintegy hetven ember jött le Egyiptomba. Mert Kánaánból és később a Szentföldről mindig ” lemegyünk “. Még akkor is, ha a Kilimandzsáróra költöznénk onnan. Mint ahogy Kánaánba, vagyis a Szentföldre mindig” felmegyünk“, még ha a Kilimandzsáró tetejéről vezetne is az utunk. József testvérei és családjai Gósenbe telepedésével kezdődött a diaszpóra, egyelőre nagy tisztelet, kiváló körülmények közepette. Az Írás szerint: “...és Izrael lakott Egyiptom országában, Gósen földjén, birtokukba vették és nagyon megszaporodtak és megsokasodtak”.

Pénteken beköszönt a Hanukát követő első böjtnap. Ebben a zsinagógai évben Assarah b'Tevet (azaz Tévét hó tizedike) december 22-re esik. Pénteken hajnaltól (5:48) napnyugtáig (16:23) böjtölünk emlékezvén arra, hogy Nabukadnecár ezen a napon kezdte meg Jeruzsálem ostromát. Vesztegzárral vették körül a babilóniaiak a várost, egy madár sem repülhetett át a zordon falak fölött. Éhségre ítélték a város védőit. Másfél évig tartott a hősök ellenállása. Ennek emlékére e napot bölcseink böjtnapnak hirdették, amelyet "A tizedik böjtnek" neveztek el. Tévét 10 (עשרה בטבת) böjttel, gyászolással és bűnbánattal telik. Napkeltétől napnyugtáig nem eszünk, nem iszunk, s az erre a napra vonatkozó speciális imákat is hozzáadjuk a szokásos imádságokhoz. Mivel ez ún. kis gyásznapi, a Halacha mentesíti a böjt alól a betegeket, a terhes és szoptató nőket, akiknek nehezükre eshet a böjt. Mindazonáltal dicséretes cselekedet betartani az összes böjti megszorítást, kivéve a bőr cipő viselésének tilalmát, sőt a fürdés is megengedett. A böjtnapon Tórát olvasunk reggel is, este is. A Tévét tizedikével elkezdődött folyamat betetőzése a Szent város és templomának lerombolása. Munkatilalom ezen a napon nincsen, az imákba különleges, böjti szakaszokat illesztnek be. A Szentély pusztulásával, a churbánnal kapcsolatban négy böjtöt írtak elő bölcseink. Ezek: Tisri másodika, Tévét tizedike, Támuz tizenhetedik, Áv hó kilencedike. Az elmúlt időszakban ezt a napot nyilvánították a "Kaddish Napjává", hogy ekkor emlékezzünk a Holokauszt áldozataira is, mert sajnos a legtöbbször úgy veszték oda, hogy nem maradt, aki Kaddish-t mondott volna értük.

A **mostani** hetiszakaszban Józsefet eladják testvérei, sok kalandos epizód után politikai vezető, a fáraó „jobbkeze” válik belőle, és a gabonátárolás hatékony megszervezésével megmenti Egyiptomot az éhínségtől. A testvérei a nélkülözésektől sújtott Kánaánból jönnek, hogy gabonát vásároljanak. József ahelyett, hogy segítene rajtuk, kémkedéssel gyanúsítja őket. Eléri, hogy legkisebb testvérüket, Benjámin – apjuk kedvencét – is elhozzák magukkal. Elküldi őket, de előbb belecsempész egy ezüstpoharat Benjámin csomagjába. Az ellenőrzésnél lopással vádolják meg a fiút s József börtönbe akarja vetetni. Ekkor a testvérek felajánlják, hogy inkább ők maradnak raboskodni, csak Benjámin mehessen haza apjukhoz. József csak ekkor fedi fel valódi kilétét. Minek ez az egész cirkusz? József bosszút akar állni a testvérein, hogy ennyire rájuk ijeszt? A Tóra explicit módon megtiltja a bosszúállást: „Bosszúálló ne légy és haragot ne tarts a te néped fiai ellen, hanem szeressed felebarátodat, mint magadat.” Ezek után jogosan tehetjük fel a kérdést: József morálisan jobb-e egyáltalán a testvéreinél, akik eladták? A megbocsátás hatalmas erény. Mindannyiunknak kötelessége megbocsátani a másoknak, ha az bocsánatot kér. De ezzel sokszor nincs elintézve a dolog, mivel a személy, aki megbocsát, ezzel úgymond kegyet gyakorol, míg a bűnös továbbra is megalázott marad és sokszor a szörnyű büntudattal él tovább. Maimonidész szerint a tesuvá (megtérés) legmagasabb szintje, amikor valaki ismét ugyanabba a helyzetbe kerül, mint amiben korábban bűnt követett el, de ezúttal képes megállni, hogy újra megtegye azt. Nem mindenkinek adatik meg az életben egy ilyen második esély, hogy helyre hozhassa korábbi botlását. József úgy döntött, hogy visszaadja a testvéreinek elvesztett önbecsülésüket, és megadja nekik a lehetőséget, hogy egy, a korábbihoz hasonló helyzetben másként viselkedjenek, ezáltal bizonyítván, az évek alatt komoly személyiségfejlődésen mentek keresztül.

József az egyetlen bibliai személy, akire kimondottan úgy hivatkoznak, hogy „hacádik”, az „igaz”. Pedig tudjuk, hogy a Biblia telis-tele van igaz emberekkel. Mi az, ami Józsefet a többiekénél is inkább az igazságosság mintaképévé teszi? Nem más, mint a felelősségvállalása. A testvérein kezdve: elmondja apjuknak az elkövetett hibáikat. Nem ez a legjobb módja a felelősségvállalásnak, de őszinte szándékkal teszi. Potifár házában vezetővé válik. A börtönben vezetővé válik. Amikor elhagyja a börtönt, egész Egyiptom vezetőjévé válik. Aztán mikor a testvérei Egyiptomba érkeznek, segít nekik jóvátenni a hibájukat, majd gondoskodik az egész családjáról. megértőnek lenni, nem csak a saját véleményünket szajkózni. Általában azt gondoljuk, hogy az az igaz ember, aki sok jót cselekszik. De mennyit? Hogyan lehet ezt meghatározni? A Tóra válasza: nem elég „sok jót cselekedni”. Ha igazán jók szeretnénk lenni, akkor felelősséget kell vállalnunk másokért. Mindannyiunkban megvan az a jó tulajdonság, hogy szeretünk adni és megosztani amink van. És ez a rész természetünkől fakadóan időről-időre megnyilatkozik. A legönzőbb embereknek is jól esik néha adni. De az adásban rejlő kihívás nem abban van, hogy akkor adunk, amikor kedvünk van, hanem hogy akkor is adunk, amikor nincs kedvünk. Amikor felelősséget vállalunk másokért, akkor olyankor is adunk, amikor nincs kedvünk. Egy hajléktalan embernek adni az utcán annyit tesz, hogy adunk neki némi aprót. Felelősséget vállalni érte már azzal jár, hogy leülünk beszélgetni vele, mire van szüksége, és együtt keressük a problémáira a megoldást. Ez nem olyan egyszerű és kényelmes, mint adni neki pár forintot. Egy irodai kollégának adni annyit tesz, hogy neki is készítünk egy bögre kávé, amikor magunknak. Felelősséget vállalni érte már azzal jár, hogy odamegyünk hozzá, amikor láthatóan valami baja van, időt töltünk vele, és felajánljuk a konkrét segítségünket. A társadnak adni azt jelenti, hogy reagálsz a szükségleteire és megosztasz vele jót-rosszat. Felelősséget mindemellett akkor vállalsz érte, ha olykor leteremted, még akkor is, ha ez feszültséghez vezethet. Figyelni kell, és empatikusnak, megértőnek lenni, nem csak a saját véleményünket szajkózni. Ebbe sok időt kell fektetni, hiszen időbe telik rájönni, hogyan segíthetünk neki fejlődni, folyamatosan és türelmesen bátorítanunk kell, ahogy a cél felé halad, még akkor is, ha eleinte ellenállt. A segítségadás többé-kevésbé mindenkinek benne van a természetében. Viszont felelősséget vállalni mások iránt már igazi kihívás. Az, aki hajlandó felelősséget vállalni másokért az élet minden területén, nem törődve azzal, hogy ez számára mivel járhat, ő a valódi igaz ember. Ilyen volt József is.

HÍREK A VILÁGBÓL

Emléktáblát avattak a Scheiber Sándor Gimnáziumban. <https://bzsh.hu/2023/12/17/emlektablata-avattak-a-scheiber-sandor-gimnaziumban/>

Az ember a jövőből: Neumann János feladta a leckét... <https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/tudomany/az-ember-a-jovobol-neumann-janos-feladta-a-lecket>

A Semsey Andor utcában tevékenykedett többek között Komoly Ottó, Kasztner Rezső, és Szilágyi Ernő. <https://akibic.hu/2023/12/20/emlektablata-kaptak-zugloban-a-holokausz-idejen-zsidokat-mento-cionistak/>

A Capitolium épületében több tucat palesztinpárti tüntetőt tartóztattak le az amerikai törvényhozás biztonságáért felelős rendőrök kedden. <https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/tiltott-tuntetes-miatt-tartoztattak-le-tobb-tucata-embert-a-capitoliumban>

A Sabak meghiúsította Irán izraeli toborzási kísérletét. <https://ujkelet.live/2023/12/21/a-sabak-meghiusította-iran-izraeli-toborzasi-kiserletet/>

Manszur Abbasz: Ben-Gvir és társai szinte reménykedtek egy újabb arab felkelésben október 7-e után. <https://izraelinfo.com/2023/12/20/manszur-abbasz-ben-gvir-es-tarsai-szinte-remenykedtek-egy-ujabb-arab-felkelesben-oktober-7-e-utan/>

Az egykori csákvári zsidó családoknak állít emléket Dornyi Mihály új makettje. <https://www.feol.hu/helyi-kozelet/2023/12/az-egykori-csakvari-zsido-csaladoknak-allit-emleket-dornyi-mihaly-uj-makettje>

Fekete hanuka. <https://magyarnarancs.hu/publicisztika/fekete-hanuka-264319>

WHO: A Gázai övezet északi részén egyetlen működőképes kórház sem maradt. <https://magyarnarancs.hu/kulpol/who-a-gazai-ovezet-eszaki-reszen-egyetlen-mukodokepes-korhaz-sem-maradt-264420>

Nem csak Izraelnek, az egész világgazdaságnak üzentek hadat a huti lázadók. https://hvg.hu/360/20231220_Raketahaboru_a_Siralom_kapujanal

Az ENSZ követeli Izraeltól egy gázai háborús bűncselekmény vizsgálatát. <https://24.hu/kulfold/2023/12/21/izrael-hamasz-haboru-gaza-elo-hirfolyam-december-21/#az-ensz-koveteli-izraeltol-egy-gazai-haborus-buncselekmeny-vizsgalatat>

„A magyar nemzetépítésben döntő részt vállalt a zsidóság”. <https://444.hu/tldr/2023/12/16/a-magyar-nemzetepitesben-donto-reszt-vallalt-a-zsidosag>

Szélsőséges iszlamisták akcióitól tartanak több európai országban, az elhúzódó gázai háború különösen nagy kockázatot jelent. https://nepszava.hu/3219400_szelsoseges-izslam-terror-europa-2023-karacsony

Most fog elszabadulni a pokol, Izrael tovább fokozza hadműveletét. <https://www.atv.hu/kulfold/20231220/izrael-hamasz-haboru-gazai-ovezet>

Amerikai külügyminiszter: Jobban célzott katonai műveleteket akarunk látni Izraeltól. https://hvg.hu/vilag/20231220_Amerikai_kulugyminiszter_Jobban_celzott_katonai_muveleteket_akarunk_latni_Izraeltol

A legtöbb izraeli mentális problémákkal küzd a terrortámadás és a gázai háború miatt. <https://bzsh.hu/2023/12/20/a-legtobb-izraeli-mentalis-problemakkal-kuzd-a-terrortamadas-es-a-gazai-haboru-miatt/>

Frankfurtban 60 éve ezen a napon állt bíróság elé 22 egykori auschwitzi SS-őr. <https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/kozelet/frankfurtban-60-eve-ezen-a-napon-allt-birosag-ele-22-egykori-auschwitzi-ss-or>

Magyarországról is várják diákok kreatív pályaműveit film, képregény, valamint podcast és hangprojekt kategóriákban. <https://akibic.hu/2023/12/19/hogyan-jarultak-hozza-a-zsido-nok-a-tortenelem-alakulasahoz-nemzetkozi-diakversenyt-hirdet-a-centropa/>

Az Izlandi Zeneszerzők és Szövegírók Szövetsége (RUV) bojkottálná az Euróvíziót, amennyiben Izraelt nem zárják ki a dalfesztiválról. <https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/az-izlandi-zeneszerzok-es-szovegirok-szovetsege-izrael-kizarasat-keri-az-euroviziotol>

Tel Aviv rakétatámadás alatt, sérülések északon. <https://ujkelet.live/2023/12/21/vaskardok-tel-aviv-raketatamadas-alatt-serulesek-eszakon/>

A Vörös-tenger hajózási szabadságáról és a gázai háborúról tárgyal Izraelben az amerikai védelmi miniszter. <https://izraelinfo.com/2023/12/18/a-voros-tenger-hajozasi-szabadsagarol-es-a-gazai-haborurol-targyal-izraelben-az-amerikai-vedelmi-miniszter/>

Izrael-ellenes tüntetők rémisztgetik a Mikulásra váró gyerekeket. <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2023/12/izrael-ellenes-tuntetok-remisztegetik-a-mikulasra-varo-gyerekeket-videok>

Medián: Egyre többen tartják Horthyt pozitív hősnek. <https://magyarnarancs.hu/belpol/median-egyre-tobben-tartjak-horthyt-pozitiv-hosnek-264419>

Medián: Horthy a legmegosztóbb XX. századi magyar történelmi vezető, még Kádárt is előzi. https://hvg.hu/360/20231221_hvg_median_felmeres_horthy_miklos_rakosi_matyas_kadar_janos_nagy_imre_an_tall_jozsef_ki_egyesit_ki_megoszt

79 éve szabadult fel a budapesti gettó: Emlékezzünk közösen a Dohány utcai zsinagógában. <https://bzsh.hu/2023/12/20/79eve-szabadult-fel-a-budapesti-getto/>

A főváros megszavazta: jövőre emlékjelet állítanak Horthyliget áldozatainak. <https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsidovilagbol/kozelet/a-fovaros-megszavazta-jovore-emlekjelet-allitanak-horthyliget-aldozatainak>

Az Élet Menete Alapítvány a díjat olyan személyeknek vagy intézményeknek adja, akik a napi hivatali feladataikon túl is, különlegesen sokat tesznek azokért a célokért, amelyeket az alapítvány is magáénak vall. <https://akibic.hu/2023/12/15/borgula-andras-nagy-livia-es-taly-shaul-kaptak-iden-a-kezdy-gyorgy-dijat/>

A Bét Orim reformzsidó közösség Ujvári-Bohn Katalint választotta a szervezet elnökévé. <https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/uj-elnoke-van-a-bet-orimnak>

Netanjahu nemzetbiztonsági tanácsadója a háború utáni jövőképről. <https://ujkelet.live/2023/12/21/netanjahu-nemzetbiztonsagi-tanacsadoja-a-haboru-utani-jovokeprol/>

Az “államférfi” hét főbűne. <https://izraelinfo.com/2023/12/16/az-allamferfi-het-fobune/>

Hitler komolyan fontolgatta, hogy Madagaszkárra deportálja a zsidókat. <https://telex.hu/eszkombajn/2023/12/16/nacik-madagaszkar-zsidok-kitelepites-masodik-vilaghaboru>

A békeaktivisták tudják, hogyan egyezhetnének meg az izraeliek és a palesztinok, de senki nem hallgat rájuk. https://hvg.hu/360/20231221_hvg_izraeli_es_palesztin_bekeaktivistak_civil_tarsadalom_kitartas_a_batrak_igazsaga